

DOKUMENT OM PLANTEGIFTEN HASHIS.

*En væsentlig del af den danske befolkning kender til hash. Ikke alle har prøvet at ryge hash – mange som ikke har, deltager alligevel i debatten. Mange som har, holder det måske efterhånden for sig selv.
Gaderummet 2007*

Her er nogle tanker fra een, der `ryger` for første gang. Det foregik i Leipzig i 1886, som en del af et psykologisk eksperiment. Et halvt år efter - september 1886 - grundlagde skribenten Alfred Lehmann Psykologisk Laboratorium på Københavns Universitet. Psykologisk Laboratorium er i dag Institut for Psykologi, beliggende på Center for Sundhed og Samfund. Øster Farimagsgade.

AF ALFRED LEHMANN, Rejsebrev fra 17. januar 1886, Leipzig.

"Endnu et forsøg af højst ejendommeligt art må jeg ikke glemme at omtale. Hos amerikaneren, Dr. James Mc. Keen Cattell, hvis navn de kender fra studierne, sad vi en aften tre mand, en student Lange, finlænderen mag. Neiglick, som arbejdede sammen med mig, og endelig jeg. Cattell kom til at omtale nogle forsøg, som han havde gjort alene, nemlig over forskellige giftstoffers indflydelse på bevidstheden, og særlig fremhævede han plantegiften Haschisch, som højst mærkelig i sine virkninger. Det blev da aftalt, at vi tre, som ikke havde prøvet dette før, skulle komme til Cattell den næste aften og indtage en passende dosis; C. ville da forblive ædru og iagttage de objektive fænomener.

Som sagt så gjort. Jeg havde imidlertid også lyst til at være iagttager, og spiste derfor rigtig dygtig til aften, inden jeg gik hjemmefra. Dette skulle efter C's sigende gøre giftens virkninger langsommere og svagere, hvorfor han udtrykkelig havde frarådet at spise noget. Stoffet blev indtaget i form af piller, 9 stk pr mand, men med mit fortsat tro, så vidt muligt at være iagttager, eskamoterede jeg de 6 ned i vestelommen og spiste kun de tre. Kl. var da 6.30, og vi satte os derpå til at spille et i Amerika yndet kortspil, som C. lærte os. Kl. 8 erklærede de to andre, at nu var det dem umuligt at erindre en eneste smule af spillets regler; de havde glemt hvert ord, der var sagt dem. Jeg var fuldstændig normal. C. lod dem læse op af en bog; i begyndelsen lykkedes det; omtrent kl. 8.30 kunne de ikke mere kende bogstaverne. Alle disse læseforsøg foregik under en ustandselig latter, der naturligvis også smittede os ædru, men fra de to andres side var latteren rent sygelig. De erklærede, at hvert ord, der blev sagt, ja egentlig ethvert sansindtryk ligefrem tvang dem til at le. Kl. 9 kunne de ikke mere tale rent, de stammede og midt i en sætning slap tråden; tillige begyndte de at delirere, talte om elektriske lys, farver på væggene, dyr, der løb om i stuen osv. Pulsen var normal, men stærk hjertebanken og det hvide i øjnene var rosenrødt. Så begyndte de at blive søvnige; L. sank hen i en fuldstændig døs, så at han ikke svarede på, hvad man sagde til ham, og et forsøg på at få ham til at gå omkring viste sig frugtesløs. N. var noget mere livlig, men bevægede sig yderst langsomt som om han havde blylodder på fødderne. Henad kl. 10 viste han stærke bræknings symptomer, men uden nogen opkastning. Så faldt han i søvn.

Ligetil dette øjeblik havde jeg følt mig aldeles frisk, så at jeg kunne hjælpe C. med at nedskrive alle iagttagelser og understøtte N., da han blev syg. Men på slaget 10, lige som N. var faldet i søvn, blev der så underligt mørkt i stuen. Jeg ville gå hen for at se til lampen, men i det samme følte jeg, hvorledes alt blodet løb ned i benene, og det var mig næsten ikke muligt at løfte dem fra jorden. I løbet af 2 timer gennemgik jeg nu hele den subjektive række af de fænomener, hvis ydre virkninger jeg hidtil havde iagttaget. Da C. så mig stå stille på gulvet, sagde han: "Føler de noget" og disse ord forekom mig så komiske, at jeg brast i latter. Så var jeg idiot en halv times tid, lo af alt, og fandt hele verden grundkomisk. Så kom hallucinationsstadiet med farver og dyr og endelig "vollständige Ideenflucht". Det var det mærkeligste stadium. Det var umuligt at sige en sætning til ende, fordi man havde glemt begyndelsen, når man kom til midten. Og når jeg stoppede op, forekom det mig, som om jeg havde sagt noget i forgårs. Hele tidssansen var i uorden. Jeg kunne dog til dels tale, når jeg gjorde vold på mig selv og talte i korte sætninger, men det var aldeles nonsens, alt hvad jeg sagde, skøndt jeg syntes at tænke ganske klart. Og dertil kom i et kortere tidsrum dobbeltbevidsthed. I dette tidsrum kunne mit ene Jeg høre, at det andet vrøvlende aldeles forskrækkeligt, men det var for det fornuftige Jeg umuligt at tage ordet fra det andet. Den hele tilstand var dog langt fra ubehagelig. Tilmed var den ikke kontinuerlig. I enkelte øjeblikke sov jeg, så vågnede jeg og havde alle de beskrevne fornemmelser og så kom et ganske lyst moment, hvor jeg var næsten fuldstændig normal, kunne føle min puls, undersøge mine øjne, som var røde som de andres, og nedskrive alt, hvad jeg havde følt. Men det varede kun ganske kort, så faldt jeg igen hen i en døs. Disse perioder vexlede måske 30-40 gange i løbet af 2 timer. Kl. 12.45 var jeg fuldstændig fri for fornemmelser; de andre sov, men kunne med meget besvær vækkes og vi blev derefter fulgte til vores respektive bopæle af C.

Den næste dag havde vi ikke spor af tømmermænd, kun stod hele verden for os i et fornøjeligt lys, så vi lo af alting. Men vi så ud, som om vi havde soldet i 8 nætter i træk uden at komme i seng.

Dette forsøg anser jeg for højst interessant, fordi man får indblik i, hvorledes bevidstheden hos idioter og forskellige grupper af sindsyge er beskaffen. Jeg vil anbefale det meget til alle, som ønsker at kende noget til "Geistesabnormitäten" af egen erfaring. Når stoffet ikke tages i for stor dosis, skal det ikke være farligt, men 9 piller er efter lægernes sigende næsten grænsen for, hvad et sundt menneske kan tåle. 3 piller 0,2 g turde efter min erfaring være tilstrækkelig til at opleve alt".